

S. 9 – Úvod autobiografie

חיי יהודה

אלה תולדות יהודה אריה בן השוע איש אמונים כמה'
יצחק ז"ל בן הגאון הרופא כמהר"ר מרדכי ז"ל בן הותיק
כמ' יצחק ז"ל בן הקצין כמה' משה ז"ל ממודינא

מעט ורעים היו ימי שני חיי בעה"ז .

S. 10 Rodinný erb na domech v Modeně

להם אחוזה במודינא עודנו ביד כ"ר משה הנז', ואני ראיתי ובמקומות
ממנו החותם שלנו אבן שיש והוא צורת נמר¹⁵ עומד על שתי רגליו ולולב
בידו, ואמר לו כמ' משה הנז' שהוא יותר מת"ק שנה שהוא מבני
משפחתנו ויש בידו בכתב רשויות כל אשר מלכו במודינא אפיפיור וקיסר
ורוכסים וזולתם שקיימהו בידם, וכמדומה שכימי כה"ר יצחק זקנו של

S. 14 Obtížný porod

עמל וכעס צרה וצוקה רק רע כל היום, ותקש מאד אמי בלדתה ובצאתי
בפול הייתי ואחורי כלפי חוץ נהפכו עלי בלהות גם מאז, ולקץ שמונה
ימים בשמחה רבה מל בשר ערלתי הגאון המקיבל הרשום, כמוהר"ר
מנחם עזריה מפאנו נר"ו¹⁶, וא"א ומרת שרה בת דודי כמ' שמעיה הנז'

S. 17 Vzdělání mimo rabínské kurikulum

דרשן דורש טוב לעמו. גם לנגן לשיר לרקד לכתוב ולשון לאמין למדתי
מעט. אמנם לסבת שתים נשים משרתות כמ' מרדכי הנז' אשר שגאוני

S. 33 Modenův zeť získává titul „chaver“, zatímco se živí jako učitel tance a hudby

השע"ד נעשו נשואיה בשמחה ת"ל, ונתנו כתר החברות אז על חתני ר'
יעקב הנז' ועשה לו בית והנה הוא הולך בתומו במלאכתו ללמד לרקד
ולנגן, אבן תורתו לא הניח והולך טוב בלימודים נאה דורש ונאה מעיין,

S. 24 Popis otcových vlastností, pohřeb

ככל צדיק ירא אלהים וסר מדע. היה דמותו, גרול כאדם בינוני, רזה הגוף וחזק, בריא על הרוב, פניו ממראה שחרחרור, זקן קצר, חכם במילי דעלמא ובתורה מגרסא דינקותא, זהיר בדקדוקי מצות ומנהגי הנהגת הבית, אוהב את שכניו, מקרב את קרוביו, אוהב את אשתו ומכבדה יותר מגופו, לא מפזר ולא כ"ל אי כ"י אם חס על ממונו ולעת הצורך לא עצם ידו, נדיב בצדקה, בלתי אוהב צחוק, ואיש נאמן במשאו ומתנו, ולהיות יום מותו היום קצר והגשמים רבים ודרכים מקולקלי לא יכולתי להביאו להקבר בפאדווה כאשר היה עם לבבו בחייו ובחתי לתת מנוחה לגופו ולנשמתו ולפטרו מחיבוט הקבר, אם כן הוא, ויום ערב השבת הוא קברתיהו שם במונטאנינה ולסוף שנה שמתו אבן מצבה על קבורתו כתוב עליה, קצין ושר, צדיק ושר, נודע לכל, מלא בינה: שמש דורו, נשקע אורו, זקן יצחק, איש מודינא⁵¹. וכמו חדש ימים אחר

S. 28 Učitelem, podléhá hráčské vášni

וצ"ל ללמד לבניו וסומך על שלחנו, והלכתי לרור בבית הספאגויליטו (ג'ל Spagnoletto), ובימי חנוכה השמ"ן השיאני לצחוק ועד השבועות הבא הפסדתי יותר משלש מאות דוקאטי ומאז עד ערב חנוכה שס"א עמדתי על משמרתו שוקד על למורי י"ח חדשים ושלמתי כל גשוי, ואז השגיאני אותו האח בסוד ויאברני הרבה. ר"ח אייר שס"א התחלתי לדרוש במדרש חברת ת"ת אשכנזים יצ"ו והשבוע התחלתי לפרש משלי שלמה ועלה בידי פירנשו משלם ב"ה. ותהר אשתי זתלד בן זכר יום שלישי ב"ט

S. 33 Hraje, píše a vydává knihy

כהלכה והניח בת כנוכר למעלה⁸³. וכל הימים ההם זמן שתי שנים ויותר שנמשכו שדוכי בתי הנז' הלכתי אחר ההבל מהצחוק וכל מעשי היו הבל ותהו. חדש אייר השע"ב חשלמתי הדפסת חבורי גלות יהודה ולב האריה, והארון פאטריארקה אקויליאה אירמולאו בארבארו (Patriarca d'Aquileja, Ermolao Barbaro) קבל באהבה הדידיקאציון⁸⁴ שעשיתי לו מהספר הנזכר ונתן לי מתנה עשרים וחמש סקוד"י עם היותו צדיק חס. על ממונו מאד⁸⁵. ונתתי מהם בויניציאה, פאדווה, וירונה (Verona), מאנטווה מודינה ובגלילות איטאליאה והוצאתי מהם כמו ר"ן דוקאטי, רבים מהם הפסדתי ופזרתיו. ויקרבו ימי גבול נשואי דיאנה הנז' ור"ח

S. 34 Modenova proslulost jakožto kazatele

באיזה דברים קלים . מ' חשון השע"ז נפטר לעולמו החכם הבולל ידידי ואהובי כמהר"ר שלמה שמעיה ספורנו ז"ל⁸⁸ ואני הספרתי עליו בבית הכנסת הגדולה ודברתי על לב הקהל לעשות נדבה להשיא בת אחת שהניח ונתתמתי עליו בהספרו כ"כ שה' נתן את חני בעיני השומעים ועשו נדבה מן חמש מאות דוקאטי בקירוב, דבר נפלא בעיני היהודים וגם הנוצרים אשר בימי עינויים כל דורשיהם היו אומרים להלהיב שומעיהם לתת צדקה , הלא יהודי א' בנימו בדרשתו הוציא ת"ק דוקאטי להשיא בתולה ובכמת ס' ירמיה (Chiesa S. Geremia) בפני אמר אותו הדורש והראני באצבע. וה' תכף ומיד שלם את שכרי, כי השתדלתי בחברת כמ' .

S. 47 Kázání před bratrem francouzského krále

זו למנכה. פי תוריע ומצורע השפ"ט דרשתי בבה"ב ת"ת ספרדים יצ"ו והיה שם את מלך צרפת יר"ה ועמו שרים צרפתים וחמשה דורשים נוצרים מהראשיים שדרשו אותה עצרת (Quaresima) ושם ה' דבר בפי בלשון למודים שכלם נשאר מרוצים מאד גם נוצרים רבים אחרים שהיו שם , וכל הקהלות הרבו בתושבחות והודאות לא נהיו מאז , התמדתי במלאכת ה' זו זה ל"ו שנה, גם למרחוק כתבו זה לחדוש בכל מקומות איטאליאה, גם כי לפנים ואחר זו באו לשמוע דרשותי כמה שרים וגדולים בפרט דוכוס קבראל ודוכוס רואן (Rohan) וזולתם , מהכל ישתבח ה' אשר האציל חן על עבדו לקדש את שמו ברבים לעיני גוים ולא תהיה די לגאוה ורום לבבי . מי יתן ראשי מים ועיני מקור דמעה ואככה ואמרר

S. 39 – Oslava v synagoze, kázání a hudba

דוקאטי ויצא נקי מנכסינו . סוף טבת השפ"ב נעשה סיום מס' בתובות בבה"ב הגדולה ונעשו י"ח דרשות והלילה אחרונה שהיה ב' שבט דרשתי אני ברוב עם עומדים צפופים לא היה כמוהו , ובין השומעים ערלים הרבה , ושרים ושירים ונגונים נעשו, וחבולון שר שיר א' חברתי אני, לא שבעה נפש השומעים מלהלל נועם קולו, ואני הייתי שמח ועלו כי נשלם זמן עמידתי בהסגר⁸⁸ ויצאתי לחפשי אשר נכספה וגם כלתה נפשי כל הימים , והגם כי מאומה לא היה בידי וחובות רבות עלי הייתי מהלל ומשבח לאלקים לאל חי , והסכמתי אחרי חג הפסח להדריך עצמי בדרך ישרה בעזרו ית' . חג הפסח השפ"ד אשר נהפך לי משקחה לינון ומיום

S. 36–37 Smrt nejstaršího syna

נותן כח ברשעים לקבל פורענותן⁸⁸, היה מן הנמנע היות בחיים חייתי מהכאב והצער אשר אחוני מאז ועד עתה, ואין לך יום שאיננו בעיני כחדש וכאילו מתי מוטל לפני ולא נתקיים בי גזרה היא על המת. שישתכח מן הלב, כי זה לי היום ג' שנים לפטירתו ובכל פונת שאנו פונה הננו לפני. היה דמותו כאדם בינוני, רזה ולא שמן, ושערות בגופו לא לבן בפניו, ומעט זקן עגול, נושא חן בעיני כל רואיו, חכם בכל הדברים שבעולם, ועצתו כאשר ישאל איש בדבר האלקים, נאה דורש גרבים ודרש בפירינצה מנטווה פירארה ויניציאה, לא שמח ולא עצב גרעתו מעורבת עם הכריות, לא קדמהו אדם בכבוד אב ואם, והיינו יחד בשני אחים, כי הוא היה בן כ"ו שנה ושני חדשים, ואני בן מ"ו וחצי, זסוף אוי לי אשר אבדתהו כי לא ידעתי ספורות שבהיו. ואח"כ הוגד לי

S. 38–39 Nezvedený syn Zvulun se vrací z Levantu a je tam znovu odeslán

ימי החג בשמחה וחזרנו תכף הבית לשלום. סוף אלול הש"ף הג'ל הגיע בני יצחק יצ"ו בא ממצרים עירום ועריה מקץ שנים עשר שנה ויותר אשר היה בכל גלילות הליואנטי והוצאתי נגד חמשים דוקאטי לפדותו מהאנייה ולהלבישו ואספתיו אל תוך ביתי, אמרתי אולי יהיה לי למשיב נפש יעזרני ויסייעני, אך כאשר היה בטרם נסעו מאצלי כך חזר להתהלך עם ריקים ופוחזים לצחוק ולהיות עם טובאי יין עד כי ר"ח אייר השפ"א הדרכתיו לשוב לליואנטי (Levante=ארץ המזרח) והוצאתי ג"כ כעשרים דוקאטי לשלחו לנפשו, יואל אלוה לתת בלבו דרך ישרה ולא יחלל את שמי אל כל המקום אשר יבוא שמה. גם אני בימי הסתו של שנת השפ"א הרעותי לעשות וחסרתי כל בצחוק עד אשר הוצרכת להאריך זמן עבודתי זו הקשה כלוא ולא אצא בהסגר זה עד ר"ח שבט שפ"ב הע"ל,

S. 58 – Oblíbený vnuk

גע ונד בארץ¹⁶⁷, אין זה כי אם עונותי ופשעי הגורמים כי על ג' בנים שהיו לי אוכל לומר, זה מת, וזה נהרג, וזה גולה, לא נשאר לי נחמה בעיני כי אם מנכדי יצחק מן הלויים יצ"ו בן בתי דיאנה שתי, אשר זה כמו עשר שנים מעת פטירת אביו ז"ל גדלתיו בביתי ויהי לי לכן, ועד היום הזה עמי, הוא כבן י"ח שנה שומע לקולי ומבין במקרא ואגדת ודורש ברבים ערב לשומעיו, ויש עמו מלאכה נקייה וקלה בדפוס, אשר סוף גם הוא עסק תורה, ויותר אהבתיהו כי בפניו ומדותיו דומה בכל דבר לבני מרדכי ע"ה, יואל אלוה לתת לו חיים טובים וארוכים ממנו

S. 42 Knihy jako získání nesmrtelnosti

שני בני מתו ביום א' מאנה הנחם נפשי ¹¹⁰. פה אעלה למזכרת כמה חבורים אשר עשיתי בפרט שכבר נדפסו, עברים ונוצרים, וספרים אשר נזכרו שמי בהם על דבר שירים שעשיתי בתוכם או הקדמות והגהות, כי זאת לי לגחמה רבה, כי לא ימחה שמי מישראל ומהעולם עוד כל ימי הארץ על קרחו של מות, ונגד הזמן הרע הזה. כור מרע ¹¹¹ והוא דיאלוגו על שבת.

S. 64–65 Soupis 26 profesí, které vykonával

קפצתי להעלות פה למזכרת כמה השתדלויות בקשתי להרויח בהם מקתי עשיתי ולא הועלתי: א, תלמידים יהודים. ב, תלמידים גוים. ג, לימוד כתיבה. ד, דרש. ה, דרשות לאחרים. ו, חונות ¹⁷⁹. ז, סופר לחברות ¹⁸⁰. ח, עסק דבנות. ט, פסקים. י, דיינות. יא, ישיבה ¹⁸¹. יב, תאר רבנים וחברים ¹⁸². יג, אגרות לחוץ ¹⁸³. יד, מוסיקה. טו, שירים לנשואין ולמצבות. טז, סניטין נוצרים ¹⁸⁴. יז, לחבר קומדיאי. יח, ללמד אותם ¹⁸⁵. יט, עשות שמרות ¹⁸⁶. כ, טראדור ¹⁸⁷. כא, להדפיס חבורים שלי. כב, הגהת דפוס ¹⁸⁸. כג, לימוד סגולות וקמיעים. כד, למכור ספרי סגולות ¹⁸⁹. כה, סרסרות מקח וממכר. כו, חיתונים ¹⁹⁰.

S. 45–46 Veselý příběh omylů, jenž následně Modena zapsal v italštině v krásných trojverších (*terza rima*).

הגער יצחק, וחברתם היתה לי למשיב נפש מעט בדאגותי. אייר השפ"ג הלכתי מאנטווה ללוות מ' דיאנה קופיו (Coppio) שנשאת אל א' מבני מאסרנו (Massarano) ומיראת לסמים היו עמנו ל' ארקובוגירי (Archibugieri) ופגענו בחמשים שכירים קורסי (Corsi) והם חשבו אותנו ללסמים, ואנו אותם, עד שהתחילו מפה ומפה בלי דבור, למעון ולמשוך בארקובוגיי ¹³¹ והיינו בין סאנגויני וקסטילארה ¹³², והנשים וקצת האנשים, ואני מהם לנום ולהחבא, עד אשר הכירו זה את זה, ויקראו איש לרעהו לשלום, והלכנו יחד לקאסטילארה ואכלנו בשמחה ובטוב לבב, ומשם למאנטווה ושם חברתי ספור מקרה זה במליצה שלישייה נוצרית יפה מאד ודרשתי שם בבהכ"נ ברוב עם הדרת ממ"ה והיו שם ג"כ אחים נוצרים והיו דברי ערכים לשומעיהם. השפ"ד, והשפ"ה